

L E G E
privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de
construcție a 4 conducte de transport al gazelor naturale, pe direcțiile: râul Prut-
SMG Ungheni-PMG Todirești, Centura mun. Chișinău, Cimișlia-Hîncești și
Ungheni-Bălți-Drochia

nr. ____ din _____

În temeiul art.5 alin.(1) lit.e) și alin.(3) și al art.6 alin.(1) lit.a) din [Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999](#),
Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.1. – Se declară de utilitate publică lucrările de interes național de construcție a conductelor de transport gaze naturale: Pe direcția râul Prut - SMG Ungheni - PMG Todirești; Pe direcția NE - SE a mun. Chișinău (Centura mun. Chișinău); Racordarea conductei bransament Cimișlia - Hîncești la conducta magistrală de transport gaze naturale prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău; Pe direcția Ungheni - Bălți - Drochia, cu conectarea la conducta de aspirație a SC Drochia amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev – Cernăuți – Bogorodicieni.

Art.2. – Obiecte ale exproprierii

a) Dreptul de proprietate asupra următoarelor bunuri imobile necesare pentru construcția conductelor menționate la art.1, inclusiv pentru realizarea infrastructurii acestora, după cum urmează:

- Pentru construirea rețelei de transport al gazelor naturale, pe direcția râul Prut - SMG Ungheni - PMG Todirești: bunurile imobile (terenurile) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități: com. Petrești, raionul Ungheni - satul Semeni, raionul Ungheni - com. Zagarancea, raionul Ungheni.

- Pentru construirea rețelei de transport al gazelor naturale, pe direcția NE-SE a mun. Chișinău (Centura mun. Chișinău): bunurile imobile (terenurile) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități: satul Roșcani, raionul Strășeni; orașul Vatra, mun. Chișinău; satul Cojușna, raionul Strășeni; satul Scoreni, raionul Strășeni; satul Malcoci, raionul Ialoveni; satul Nimoreni, raionul Ialoveni; satul Suruceni, raionul Ialoveni; satul Dănceni, raionul Ialoveni; orașul satul Brăila, raionul Ialoveni; comuna Băcioi, mun. Chișinău; satul Băcioi, mun. Chișinău; satul Frumușica, comuna Băcioi; satul Revaca, mun. Chișinău; satul Floreni, raionul Anenii Noi; satul Mereni, raionul Anenii Noi.

- Pentru construirea rețelei de transport al gazelor naturale pentru racordarea conductei branșament Cimișlia-Hîncești la conducta magistrală, prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău: bunurile imobile (terenurile) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități: satul Mereni, raionul Anenii Noi; satul Humulești, comuna Bubuieci; satul Valea Coloniței, mun. Chișinău; comuna Dolinnoe, raionul Criuleni; satul Colonița mun. Chișinău; orașul Stăuceni, mun. Chișinău, satul Grătiești, mun. Chișinău, satul Hulboaca, comuna Grătiești, mun. Chișinău; localitatea Sireți, raionul Strășeni.

- Pentru construirea rețelei de transport al gazelor naturale, pe direcția Ungheni - Bălți - Drochia, cu conectarea la conducta de aspirație a SC Drochia amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev-Cernăuți-Bogorodicieni: bunurile imobile (terenurile) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități: satul Miciurin, raionul Drochia; satul Sofia, raionul Drochia; comuna Hăsnășenii Noi, raionul Drochia; comuna Dobrogea Veche, raionul Sângerei; satul Dobrogea Nouă, raionul Sângerei; orașul Biruința, raionul Sângerei; Heciul Nou, raionul Sângerei; satul Mărinești, raionul Sângerei; satul Mîndreștii Noi, raionul Sângerei; - comuna Bilicenii Noi, raionul Sângerei; satul Lipovanca, raionul Sângerei; Coada Iazului, raionul Sângerei; comună Pompa, raionul Fălești; satul Gliceni, raionul Fălești; Ișcălău, raionul Fălești; satul Doltu, raionul Fălești; satul Hitrești, raionul Fălești; satul Sărata Nouă, raionul Fălești; Comuna Ciolacu Nou, raionul Fălești; satul Făgădău, raionul Fălești; satul Bușila, raionul Ungheni; comuna Todirești, raionul Ungheni.

b) dreptul de folosință asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la lit.a) urmează a fi utilizate în lucrările de construcție a conductei menționate la art.1.

Art.3. – Exproprierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2 lit.a) se referă la acele bunuri imobile (terenuri) care vor fi afectate permanent de lucrările supraterrane necesare pentru construcția conductelor de transport gaze naturale indicate la Art.1, iar exproprierea dreptului de folosință prevăzut la art.2 lit.b) se va efectua temporar, pe durata executării lucrărilor de construcție a conductelor menționate.

Art.4. – Prin derogare de la art.78 alin.(2) din [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se va iniția fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor prevăzute la art.78 alin.(2) din legea menționată.

Art.5. – Guvernul își asumă responsabilitatea de a lua, în numele statului, măsurile necesare pentru exproprierea bunurilor imobile (terenurilor) și a dreptului de folosință

asupra bunurilor imobile (terenurilor) utilizate în lucrările de construcție a conductei menționate la art.1, situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național, identificate potrivit documentației de proiect, aprobată de către „Vestmoldtransgaz” S.R.L.. Plata despăgubirilor pentru exproprierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (terenurilor) se va efectua de către Guvern din mijloacele alocate de la bugetul de stat. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, prin intermediul instituției publice „Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei”, va asigura plata despăgubirilor către expropriați. Plata despăgubirilor pentru exproprierea temporară a dreptului de folosință se va efectua de către Guvern din mijloacele financiare ale „Vestmoldtransgaz” S.R.L. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, prin intermediul instituției publice „Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei”, va asigura plata despăgubirilor către expropriați.

Art.6. – Prin derogare de la prevederile cadrului normativ național care prevede procedura de emitere a autorizațiilor de construire și celor de desființare pentru lucrările de utilitate publică de interes național, în procesul executării lucrărilor de construcție prevăzute la art. 2, autorizația de construire se va emite fără acordul scris al proprietarului și acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren, fără certificatul de descărcare de sarcină arheologică, cu condiția că lucrările de construcție în zonele cu patrimoniu arheologic să fie efectuate doar după realizarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică, precum și fără certificatul preliminar de performanță energetică – în cazul prevăzut de Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.

Art. 7 Prin derogare de la prevederile art. 105 alin. (2) lit. b) din Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023, certificatul de urbanism pentru proiectarea, pentru lucrările declarate de utilitate publică de interes național menționate se emite de către instituția din subordinea organului central de specialitate responsabilă de implementarea politicilor în domeniile de competență ale acestuia fără anexarea acordul scris al proprietarului.

Art.8 Prin derogare de la prevederile art. 9 alin. (1) din Legea drumurilor nr. 509/1995, autorizația de amplasare a obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia se emite de către administratorul drumului la solicitarea instituției publice din subordinea organului central de specialitate responsabilă de implementarea politicii în domeniile de competență ale acestuia.

Art.9 Prin derogare de la dispozițiile [Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999](#), cu excepția art.11, 12, 14 și 15, pentru lucrările de interes național

de construcție a conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1, se instituie o procedură specială de expropriere prezentată în anexa la prezenta lege.

Art.10. Autorizația de construire se va emite în conformitate cu Regulamentul cu privire la procedura de emitere a certificatului de urbanism pentru proiectare și a autorizației de construire/desființare pentru lucrările de utilitate publică de interes național, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.489 din 10.07.2024.

Art.11. – Lucrările de construcție a conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 vor preceda și/sau se vor desfășura concomitent cu procedura de expropriere, fără a afecta desfășurarea acesteia.

Art.12. – Prin derogare de la prevederile Codului funciar nr.22/15.02.2024, retragerea din circuitul agricol sau silvic a terenurilor afectate de lucrările de interes național de construcție a conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1, are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate de lucrările supraterane necesare pentru construcția conductei menționate; și

b) temporară, în cazul terenurilor afectate de lucrările subterane necesare pentru construcția conductei menționate, pe durata executării acestor lucrări.

Art.13. – Guvernul va asigura înregistrarea gratuită (prin intabulare și/sau notare) a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi ale statului asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art.2.

Art.14. – (1) S.R.L. „Vestmoldtransgaz” este titular cu titlu gratuit, prin efectul prezentei legi:

a) în cazul obiectelor exproprierii indicate la art.2 lit.a), care vor fi afectate permanent de lucrările supraterane pe întreaga durată de exploatare a conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 din prezenta lege:

– al drepturilor de folosință necesare pentru construcția conductei menționate;

– al drepturilor necesare pentru realizarea respectivelor lucrări și obținerea tuturor autorizațiilor aferente, precum și pentru exploatarea și întreținerea conductei menționate;

b) în cazul obiectelor exproprierii indicate la art.2 lit.b), care vor fi afectate temporar de lucrările subterane pe întreaga durată de executare a lucrărilor de construcție a conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 din prezenta lege:

– al drepturilor necesare pentru construcția conductei menționate;

– al drepturilor necesare pentru realizarea acestor lucrări de construcție și obținerea tuturor autorizațiilor aferente.

Art.15. – Responsabil de efectuarea lucrărilor cadastrale (delimitarea, întocmirea și actualizarea planurilor cadastrale, planurilor geometrice, formarea bunurilor imobile), întocmirea dosarelor cadastrale, evaluarea prejudiciilor și elaborarea/promovarea actelor privind transmiterea în proprietatea/folosința statului a bunurilor imobile (terenurilor) menționate la art. 2 este Întreprindea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”. Finanțarea lucrărilor cadastrale și de organizare a teritoriului, evaluarea despăgubirilor și întocmirea informațiilor sistematizate vor fi realizate prin intermediul Instituției Publice „Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii” din alocațiile bugetare preconizate. Responsabil de elaborarea proiectelor de organizare a teritoriului, lucrările de sistematizare a terenurilor și corectare a erorilor este Întreprindea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, iar finanțarea acestor lucrări va fi realizată prin intermediul Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru iar mijloacele financiare vor fi alocate de la bugetul de stat.

Art. 16 Prin derogare de la prevederile art. 3 și art. 15 alin. (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se efectuează de către Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, iar aprobarea documentației cadastrale – de către Agenția Proprietății Publice. După publicarea actului de expropriere, bunurile imobile indicate la art. 2 lit. a) se transmit în administrarea Agenției Proprietății Publice. În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale perfectate în modul stabilit de actele normative, la cererea titularului de drept, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru va asigura efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, din mijloacele financiare alocate de la bugetul de stat.

Art.17. – (1) Prin efectul prezentei legi se recunosc studiile, calificările și atestările și actele valabile care atestă studiile, calificările și atestările respective, eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, abilitate în modul stabilit de legislația statelor respective, specialiștilor/personalului antrenați, în mod direct ori indirect, în bază de contract sau în alt temei, de către S.R.L „Vestmoldtransgaz” exclusiv pentru executarea lucrărilor de construcție și/sau de reconstrucție, la operarea, exploatarea și/sau la întreținerea conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 din prezenta lege.

(2) În sensul alin.(1), recunoașterea studiilor, calificărilor și atestărilor și a actelor aferente presupune recunoașterea automată, completă și necondiționată a studiilor/formării profesionale (inclusiv a diplomelor și a altor acte de studii), calificărilor (inclusiv a certificatelor de calificare și altor acte similare) și a competenței profesionale a persoanelor respective în temeiul actelor corespunzătoare eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, fără a fi necesară urmarea

suplimentară a altor forme de instruire, susținerea altor probe, teste sau examene ori obținerea altor acte de studii similare în Republica Moldova.

(3) În urma recunoașterii prevăzute la alin.(1), persoanele care beneficiază de recunoaștere obțin drepturi depline de a exercita în Republica Moldova meseriile/profesiile, specialitățile și activitățile respective, în temeiul studiilor, calificărilor și/sau atestărilor obținute în statele membre ale Uniunii Europene, în condiții egale cu persoanele care pot exercita meserii/profesii, specialități și activități similare în temeiul studiilor, calificărilor și/sau atestărilor obținute în Republica Moldova. Studiile, calificările și atestările persoanelor care beneficiază de recunoaștere conform alin.(1), obținute în statele membre ale Uniunii Europene, sînt considerate echivalente cu studiile, calificările și atestările corespunzătoare sau comparabile obținute ori care pot fi obținute în Republica Moldova.

(4) În temeiul recunoașterii prevăzute la alin.(1), în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de către persoana juridică (operatorul economic) angajator sau contractor al persoanei fizice care beneficiază de recunoaștere în condițiile alin.(1), entitatea competentă eliberează o confirmare privind recunoașterea în condițiile alin.(1). La cerere, persoana juridică (operatorul economic) anexează lista persoanelor care beneficiază de recunoaștere conform alin.(1), precum și fie actele care confirmă studiile, calificările și atestările respective, eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, fie copiile legalizate de pe acestea. Lipsa sau neeliberarea confirmării privind recunoașterea în temeiul prezentului alineat nu afectează recunoașterea studiilor, calificărilor și atestărilor în temeiul alin.(1)–(3).

Art.18. – (1) Prin efectul prezentei legi se recunosc licențele, autorizațiile și alte acte permissive, eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, abilitate în modul stabilit de legislația statelor respective, persoanelor juridice (operatorilor economici) contractate de către S.R.L „Vestmoldtransgaz” exclusiv pentru executarea lucrărilor de construcție și/sau de reconstrucție a conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 din prezenta lege.

(2) În sensul alin.(1), recunoașterea licențelor, autorizațiilor și altor acte permissive presupune recunoașterea automată, completă și necondiționată a actelor permissive, precum acestea sînt definite la art.2 din Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, fără a fi necesară obținerea altor acte permissive, parcurgerea unor proceduri suplimentare sau îndeplinirea altor formalități în Republica Moldova.

(3) În urma recunoașterii prevăzute la alin.(1), persoanele juridice (operatorii economici) care beneficiază de recunoaștere obțin drepturi depline de a desfășura în Republica Moldova activitățile prevăzute în temeiul actelor permissive respective, eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, în condiții egale cu persoanele care pot exercita activități similare în temeiul licențelor, autorizațiilor ori

altor acte permissive eliberate de către autoritățile emitente ale Republicii Moldova. Licențele, autorizațiile și alte acte permissive deținute de persoanele juridice (operatorii economici) care beneficiază de recunoaștere conform alin.(1), eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, sînt considerate echivalente cu licențele, autorizațiile și actele permissive corespunzătoare sau comparabile eliberate de către autoritățile emitente ale Republicii Moldova.

(4) În temeiul recunoașterii prevăzute la alin.(1), în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de către persoana juridică (operatorul economic) care beneficiază de recunoaștere în condițiile alin.(1), entitatea competentă eliberează o confirmare privind recunoașterea actului respectiv. La cerere, persoanele juridice (operatorii economici) indicate anexează fie actele permissive respective, eliberate de către organele statelor membre ale Uniunii Europene, fie copiile legalizate de pe acestea. Lipsa sau neeliberarea confirmării privind recunoașterea în temeiul prezentului alineat nu afectează recunoașterea licențelor, autorizațiilor și a altor acte permissive în temeiul alin.(1)–(3).

Art.19. – (1) Executarea lucrărilor de construcție a conductei de transport gaze naturale conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 din prezenta lege se realizează în conformitate cu normele tehnice de proiectare și execuție aprobate de către Guvernul Republicii Moldova prin intermediul organului central de specialitate pentru conductele de transport gaze naturale respective, precum și în conformitate cu proiectul tehnic elaborat în temeiul normelor menționate.

(2) Operarea, exploatarea și întreținerea conductelor de transport gaze naturale prevăzute la Art.1 din prezenta lege se efectuează în conformitate cu normele, reglementările și regulile tehnice aplicabile aprobate potrivit procedurilor reglementate la alin(1) de mai sus.

Art. 20 Atît procedura de expropriere, cît și lucrările de construcție a obiectivelor de utilitate publică prevăzute la Art.1, care fac obiectul prezentei legi nu pot fi suspendate ori sistate la cererea vreunei persoane care invocă existența unor litigii privind posesia ori proprietatea bunului imobil (terenului) expropriat sau, după caz, privind dreptul de folosință expropriat.

Art. 21 – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării sale în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Actele normative și reglementările tehnice se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi, care instituie norme juridice speciale.

Art. 22 – Controlul asupra executării prezentei legi se pune în sarcina Guvernului.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**Procedura specială de expropriere aplicabilă construcției
conductelor de transport gaze naturale: Pe direcția râul Prut - SMG Ungheni -
PMG Todirești; Pe direcția NE - SE a mun. Chișinău (Centura mun. Chișinău);
Racordarea conductei branșament Cimișlia - Hîncești la conducta magistrală de
transport gaze naturale prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău; Pe direcția
Ungheni - Bălți - Drochia, cu conectarea la conducta de aspirație a SC Drochia
amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev – Cernăuți –
Bogorodicieni**

1. După declararea utilității publice a lucrărilor menționate la art. 1, Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, în termen de 60 de zile, va executa lucrări de sistematizare definitivă a proiectelor de organizare a teritoriului în localitățile afectate de lucrările de construcție conform art. 2.

2. După declararea utilității publice și prezentarea documentației de proiect aprobate de către „Vetstmoldtransgaz” S.R.L., Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, în termen de 45 de zile, va identifica proprietarii bunurilor imobile indicate la art. 2. Concomitent cu aceasta, **Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”** va asigura, prin intermediul subdiviziunilor teritoriale, în conformitate cu documentația de proiect aprobată de către „Vetstmoldtransgaz” S.R.L., notarea interdicției de înstrăinare sau grevare a bunurilor imobile prevăzute pentru expropriere în Registrul bunurilor imobile, exceptând transmiterea respectivelor bunuri în proprietatea sau în folosința statului.

3. Transferul de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) și, după caz, al dreptului de folosință sau al altor drepturi reale, prevăzute la art. 2 lit. b), asupra bunurilor se realizează etapizat, după cum urmează:

a) prin derogare de la art. 432 și 433 din Codul civil nr. 1107/2002, la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actului de expropriere de către expropriator, prin efectul prezentei legi, se instituie temeiul juridic pentru înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate publică, a dreptului de folosință sau, după caz, a altor drepturi reale ale statului asupra bunurilor, prevăzute la art. 2 din prezenta lege. Dreptul real corespunzător supus înregistrării provizorii este afectat de condiția suspensivă privind plata despăgubirilor către expropriat. Autoritățile competente potrivit prezentei legi vor efectua înregistrările provizorii privind dobândirea drepturilor reale asupra bunurilor imobile (terenurilor) indicate la art. 2 lit. a) din prezenta lege în Registrul bunurilor imobile la cererea Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei. Actul de expropriere este suficient pentru efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile de către Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”;

b) prin derogare de la art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, la data realizării condiției suspensive privind plata despăgubirilor către expropriat și a consolidării dreptului real corespunzător al statului, prin efectul prezentei legi, se instituie temeiul juridic pentru atribuirea de drept către domeniul public al proprietății statului a bunurilor indicate la art. 3 din prezenta lege, în privința cărora au fost înregistrate provizoriu drepturile reale potrivit prevederilor de la lit. a) din prezentul punct. Faptul realizării condiției suspensive se aduce la cunoștința Instituției Publice „Cadastrul Bunurilor Imobile”, de către

Instituția Publică „Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii”, printr-o confirmare scrisă ce atestă consemnarea/transferul despăgubirii într-un c cont special trezorerial potrivit prezentei legi, aceasta fiind suficientă pentru Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile” la radierea dreptului înregistrat provizoriu și la înregistrarea definitivă a dreptului de proprietate publică a statului asupra bunurilor imobile expropriate.

4. Urmare a efectuării înregistrării provizorii a drepturilor reale ale statului conform prevederilor pct. 3 lit. a) pot fi inițiate lucrările de construcție în privința cărora a fost declarată utilitatea publică de interes național, cu desfășurarea în continuare a procedurii de expropriere a bunurilor în privința cărora a fost înregistrat provizoriu dreptul corespunzător al statului. Deținătorii cu orice titlu ai bunurilor în privința cărora a fost înregistrat provizoriu dreptul real al statului conform prevederilor pct. 3 lit. a) sunt obligați, după o prealabilă înștiințare, să permită accesul pentru efectuarea lucrărilor de construcție.

5. Actul de expropriere își produce efectele și în situația în care proprietarii bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) și, după caz, titularii dreptului de folosință prevăzut la art. 2 lit. b) nu prezintă un act care să le confirme dreptul asupra bunului expropriat, nu sunt cunoscuți sau sunt cunoscuți, dar se află în afara hotarelor țării, sau nu pot fi identificați din alte motive, precum și în cazul succesiunilor nedeschise ori al succesorilor necunoscuți sau cu care nu se ajunge la un acord privind valoarea despăgubirii.

6. Data efectuării înregistrării în Registrul bunurilor imobile a transferului de la expropriat la expropriator al dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile și, după caz, al dreptului de folosință sau al altor drepturi reale nu afectează momentul intrării în vigoare a respectivului transfer.

7. După identificarea și instituirea interdicției de înstrăinare a bunurilor imobile necesare pentru expropriere, în termen de cel mult 90 de zile, expropriatorul va aproba actul de expropriere, care va cuprinde în anexă lista bunurilor imobile supuse exproprierii, elaborată în baza proiectului tehnic final, cu numerele cadastrale și suprafețele bunurilor imobile expropriate, precum și categoria de destinație și modurile de folosință ale bunurilor imobile, în conformitate cu prevederile legale aplicabile.

8. Concomitent cu aprobarea actului de expropriere, Guvernul, prin intermediul Întreprinderii de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, va efectua evaluarea bunurilor imobile indicate la art. 2.

9. Expropriatorul va stabili cuantumul despăgubirii cuvenite proprietarilor bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) și/sau, după caz, titularilor dreptului de folosință sau ai altor drepturi reale, prevăzute la art. 2 lit. b), asupra bunurilor imobile.

10. Despăgubirile datorate proprietarilor bunurilor imobile indicate la art. 2 lit. a) și/sau titularilor de drepturi, prevăzute la art. 2 lit. b), asupra bunurilor imobile se stabilesc în baza rapoartelor de evaluare elaborate de către evaluatori, titulari ai certificatelor de calificare, eliberate în modul stabilit de legislație, în condițiile prezentei legi și cu respectarea criteriilor prevăzute de legislație, inclusiv:

a) suprafața bunurilor imobile expropriate, modul de folosință, calitatea (gradul de bonitate) bunurilor imobile expropriate, precum și a plantațiilor/culturilor afectate/distruse;

b) suprafața bunurilor imobile în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință;

c) valorile rezultatelor existente, respectiv estimate, ale bunurilor imobile expropriate sau ale bunurilor imobile în privința cărora a fost expropriat dreptul de folosință, obținute de la entitățile competente, precum și valorile estimate ale amenajărilor și/sau ale facilităților afectate de expropriere;

d) restrângerea activităților datorate exproprierii;

e) perioada de expropriere a dreptului de folosință sau a altor drepturi reale, prevăzute la art. 2 lit. b), asupra bunurilor imobile.

11. În temeiul prezentei legi se instituie dreptul de acces pentru efectuarea lucrărilor de prospecțiuni geologice, fără a încheia acorduri cu proprietarii bunurilor imobile privind accesul în teren, sau oricare alte formalități. La caz, Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” va efectua evaluarea prejudiciului cauzat de lucrările de prospecțiuni geologice, în conformitate cu legislația în vigoare, în temeiul unui contract încheiat între părți. Plata prejudiciului cauzat de lucrările de prospecțiuni geologice va fi asigurată de către „Vetstmoldtransgaz” S.R.L.

12. În termen de 20 de zile după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actului de expropriere, acesta se va afișa, la sediile autorităților administrației publice locale, și se va publica, pe paginile web oficiale ale acestora, cuprinzând exhaustiv lista bunurilor imobile expropriate.

13. După aducerea la cunoștința publică a actului de expropriere prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, afișarea la sediul autorităților administrației publice locale (primăriei) în a căror rază se află bunul imobil (terenul) și prin publicare pe paginile web oficiale ale acestora, expropriatorul, în termen de 90 de zile, va înainta propunerea de expropriere.

14. Propunerea de expropriere va conține notificarea adresată persoanelor fizice și juridice titulare de drepturi reale asupra obiectului exproprierii, cuantumul despăgubirii și cererea-model privind plata despăgubirilor.

15. După primirea propunerii de expropriere, proprietarii și titularii dreptului de folosință sau de alte drepturi reale asupra obiectelor supuse exproprierii, menționate la art. 2, sunt obligați să ia măsurile de conservare a acestora. Din momentul primirii propunerii de expropriere, expropriatul, în decurs de 45 de zile, este în drept să-și dea sau nu consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă, și anume:

a) în cazul în care proprietarii și titularii de alte drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate sunt de acord cu cuantumul despăgubirii din propunerea de expropriere, aceștia vor depune cererea cu privire la plata despăgubirii pentru bunurile imobile expropriate, însoțită de copiile certificate ale actelor confirmative ale dreptului de proprietate/ale altor drepturi reale asupra bunului imobil (terenului) și copia actului de identitate a expropriatului și după caz, a reprezentantului legal al expropriatului;

b) în cazul titularilor de drepturi afectați care nu au recepționat propunerea de expropriere din anumite motive sau nu sunt cunoscuți, sunt cunoscuți, dar se află în afara hotarelor țării, al celor decedați, precum și în cazul succesiunilor nedeschise ori al succesorilor necunoscuți, termenul de 45 de zile curge din momentul expirării termenului prevăzut la pct. 11;

c) în cazul în care titularii drepturilor reale au recepționat propunerile de expropriere, dar nu au depus în termenul stabilit cererea și/sau actele confirmative menționate la lit. a) din prezentul punct, expropriatorul va consemna despăgubirea într-un cont special trezorerial timp de 3 ani.

d) după consemnarea despăgubirii de către expropriator într-un cont special trezorerial, măsura suspensivă privind realizarea plății despăgubirii va fi considerată realizată.

16. În termen de 45 de zile de la data primirii propunerii de expropriere, expropriatul este obligat să notifice în scris expropriatorul cu privire la drepturile terților asupra obiectului exproprierii. Prin neexecutarea acestei obligații, expropriatul va rămâne răspunzător cu despăgubire față de terți.

17. În situația în care se expropriează o parte dintr-un bun imobil care nu este înregistrat în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, pe baza proiectului tehnic final se determină suprafața expropriată, precum și coordonatele punctelor de cotitură ale hotarelor terenului. Înregistrarea terenurilor necesare exproprierii se efectuează în baza planului geometric, aprobat de către Agenția Proprietății Publice, și a actului de expropriere.

18. În situația în care bunurile imobile expropriate sunt proprietatea unei persoane decedate sau, după caz, drepturile expropriate aparțin unei persoane decedate, despăgubirea se va consemna pe numele succesorilor legali care își vor dovedi calitatea de moștenitor cu certificatul de moștenire sau vor prezenta hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă în privința dreptului de proprietate.

19. Plata despăgubirilor pentru bunurile imobile expropriate și pentru drepturile expropriate se va face în baza cererii titularului și a propunerii de expropriere prin compensație bănească. Cuantumul despăgubirilor va fi transmis titularilor de drepturi într-un cont special trezorerial, în monedă națională, în termen de 60 de zile de la momentul depunerii cererii cu privire la plata despăgubirilor. Termenul de prescripție pentru solicitarea despăgubirilor este de 3 ani din momentul recepționării propunerii de expropriere sau din momentul când expropriatul a aflat sau trebuia să afle despre nașterea dreptului.

20. În cazul în care despăgubirile referitoare la același bun imobil/drept expropriat sunt solicitate în concurs sau în contradictoriu de mai multe persoane îndreptățite, despăgubirile urmează să fie împărțite în conformitate cu legislația aplicabilă și ținând cont de prevederile pct.21.

21. Despăgubirea va fi eliberată numai titularilor drepturilor dovedite prin acte confirmative, inclusiv hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, sau prin certificatul de moștenitor eliberat în conformitate cu legislația aplicabilă.

22. În cazul unor eventuale litigii, plata despăgubirilor stabilite se amână până la emiterea și prezentarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, fără a afecta lucrările de construcție.

23. Dacă pentru cauză de utilitate publică este necesară exproprierea unei părți din teren care depășește 60% din suprafața totală, fapt ce va duce la deprecierea considerabilă a bunului, precum și la imposibilitatea de a-l folosi în scopul în care era preconizat până la expropriere, se va expropria terenul în întregime, cu condiția lipsei obiecțiilor din partea proprietarului terenului respectiv.

24. Exproprierea bunurilor imobile din fondul forestier național sau a celor aflate în proprietatea publică a statului ori în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale se face cu titlu de despăgubire doar pentru terenurile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, masa lemnoasă revenindu-i proprietarului respectiv.

24¹. Tăierea vegetației forestiere de pe terenurile proprietate a autorităților publice locale, se va efectua de către executorul lucrărilor de construcție, în baza autorizației pentru tăierea vegetației forestiere obținute la cererea „Vetstmoldtransgaz” S.R.L..

24². Tăierea vegetației forestiere de pe terenurile proprietate privată a persoanelor afectate se va efectua de către executorul lucrărilor de construcție în baza autorizației pentru tăierea vegetației forestiere obținute la cererea „Vetstmoldtransgaz” S.R.L..

25. Lucrările de exploatare a masei lemnoase se vor efectua, după cum urmează:

a) pe terenurile din fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva”, cu titlu gratuit, de către entitățile subordonate Agenției „Moldsilva”;

b) pe terenurile din proprietatea publică a unităților administrativ - teritoriale, de către întreprinderile silvice subordonate Agenției „Moldsilva”, în bază de contracte

încheiate între „Vestmoldtransgaz” S.R.L. și întreprinderile silvice, în raza de activitate a cărora se află terenurile vizate.

Responsabilitatea privind defrișarea cioatelor în procesul de efectuare a lucrărilor de exploatare a masei lemnoase îi revine executorului lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene.

26. Tăierea plantațiilor pomicole/viticole și defrișarea cioturilor după tăiere de pe suprafețele expropriate le revine executorului de lucrări. Masa lemnoasă le revine titularilor de drepturi afectați.

27. În cazul în care titularii de drepturi asupra obiectelor supuse exproprierii nu sunt de acord cu despăgubirea propusă de expropriator, aceștia au dreptul să depună către Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor contestații împotriva propunerii de expropriere, prin care să înalteze propriile exigențe cu privire la cuantumul despăgubirii, însoțite de documente justificative.

28. Contestațiile vor fi soluționate în termen de 60 de zile de către Comisia pentru soluționarea întâmpinărilor. Decizia comisiei se comunică părților în termen de 15 zile de la adoptare și servește drept temei pentru determinarea cuantumului despăgubirii, care nu poate fi mai mic decât cel stabilit în propunerea de expropriere.

29. Întâmpinările împotriva propunerilor de expropriere se soluționează în conformitate cu prevederile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

30. În cazul în care expropriatul este nemulțumit de cuantumul despăgubirii stabilit în decizia Comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor, acesta poate contesta decizia în instanța judecătorească competentă în termen de 3 ani, care curge de la data la care i-a fost comunicată respectiva decizie de stabilire a cuantumului despăgubirii, fără a putea contesta drepturile reale obținute de stat și înregistrate provizoriu, dreptul de proprietate și/sau alte drepturi prevăzute la art. 2.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a 4 conducte de transport al gazelor naturale, pe direcțiile: râul Prut-SMG Ungheni-PMG Todirești, Centura mun. Chișinău, Cimișlia-Hîncești și Ungheni-Bălți-Drochia

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectului de lege privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductelor de transport gaze naturale: Pe direcția râul Prut - SMG Ungheni - PMG Todirești; Pe direcția NE - SE a mun. Chișinău (Centura mun. Chișinău); Racordarea conductei bransament Cimișlia - Hîncești la conducta magistrală de transport gaze naturale prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău; Pe direcția Ungheni - Bălți - Drochia, cu conectarea la conducta de aspirație a SC Drochia amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev – Cernăuți – Bogorodicieni - a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

Republica Moldova se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu gaze naturale, în special în contextul actual al pieței energetice regionale. Creșterea incertitudinilor legate de fluxurile de gaze, dependența ridicată de un număr limitat de furnizori și lipsa infrastructurii adecvate de transport gaze impun necesitatea dezvoltării unor noi rute de transport.

În acest sens, elaborarea proiectului de lege este determinată de următoarele condiții esențiale:

- Necesitatea diversificării rutelor și surselor de aprovizionare cu gaze naturale, în conformitate cu strategia națională și cerințele europene privind securitatea energetică.
- Lipsa unor infrastructuri adecvate de transport al gazelor care să permită aprovizionarea eficientă a tuturor regiunilor țării, în special a celor situate în nordul și centrul Republicii Moldova.
- Obligațiile asumate de Republica Moldova în cadrul procesului de integrare în piața energetică europeană, care presupun consolidarea infrastructurii și interconectarea cu sistemele de transport din România și Ucraina.
- Necesitatea implementării rapide a proiectelor de infrastructură energetică pentru a evita blocajele în aprovizionare și a asigura stabilitatea pieței gazelor naturale.

La data de 03.10.2024, urmare a desfășurării ședinței de lucru a *Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a proiectelor de dezvoltare a rețelei de transport al gazelor naturale, cu votul unanim al celor prezenți, în Procesul verbal al ședinței nr.1/03.10.2024, a fost decis:*

„Se stabilește existența elementelor justificative pentru declararea utilității publice de interes național, a proiectelor de dezvoltare a rețelei de transport al gazelor naturale. Proiectele prezentate de dezvoltare a rețelei de transport a gazelor naturale răspund obiectivelor și interesului întregii societăți”.

Această decizie se aliniază cu prevederile **Hotărârii Guvernului nr. HG623/2024 din 11.09.2024**, care reglementează instituirea **Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a proiectelor de dezvoltare a rețelei de transport al gazelor naturale.**

Proiectele de dezvoltare sunt incluse în Planul de dezvoltare al Operatorului sistemului de transport gaze naturale licențiat din Republica Moldova, „Vestmoldtransgaz” S.R.L, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică din Republica Moldova. Aceste proiecte sunt prevăzute în Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 și în Conceptul Strategiei Energetice până în anul 2050, documente strategice care stabilesc repere clare pentru dezvoltarea sectorului energetic al Republicii Moldova. Scopul principal al acestor strategii este de a asigura o bază solidă pentru creșterea economică sustenabilă și îmbunătățirea bunăstării sociale, prin modernizarea infrastructurii energetice și diversificarea surselor de aprovizionare cu energie. Proiectele de dezvoltare a rețelelor de gaze naturale, astfel incluse în aceste strategii, sunt esențiale pentru consolidarea securității energetice naționale și integrarea eficientă a Republicii Moldova în piața energetică regională.

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul este fundamentat pe prevederile:

- Art. 5 alin. (1) lit. e) și alin. (3) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, care reglementează procedura exproprierii pentru cauză de utilitate publică, stabilind cadrul general în care autoritățile competente pot iniția procesul de expropriere, precum și condițiile specifice care trebuie îndeplinite pentru ca exproprierea să fie efectuată în mod legal și echitabil.

și

- Art. 6 alin. (1) lit. a) din aceeași lege, care prevede responsabilitatea autorităților publice de a întocmi documentele necesare pentru desfășurarea procedurii de expropriere și de a asigura respectarea tuturor formalităților legale pentru protecția drepturilor celor afectați.

Aceste dispoziții oferă cadrul legal necesar pentru a întreprinde acțiuni specifice de expropriere în scopul realizării unor proiecte de utilitate publică, inclusiv în contextul dezvoltării infrastructurii critice sau al implementării de proiecte de importanță națională, cu scopul de a asigura interesele publice și necesitățile economice ale statului.

În plus, proiectul este în conformitate cu **Memorandumul de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României** privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din Republica Moldova și România, semnat la Chișinău la 11 decembrie 2023 și aprobat prin **HG nr. 89/2024**. Acest Memorandum subliniază importanța cooperării între cele două state pentru dezvoltarea infrastructurii energetice comune, contribuind la securitatea aprovizionării și interconectarea rețelelor de gaze naturale și energie electrică, aspecte esențiale pentru consolidarea securității energetice regionale. [link](#).

De asemenea, proiectele prevăzute în **proiectul de Lege** sunt deja planificate să fie implementate parțial în anul 2025, conform **planului de dezvoltare al Vestmoldtransgaz**, aprobat de **ANRE**. Aceste proiecte sunt esențiale pentru extinderea și modernizarea infrastructurii de gaze naturale, contribuind la îmbunătățirea securității aprovizionării cu energie în regiune. [link](#).

Totodată, proiectul este corelat cu obiectivele stabilite în **Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030**, aprobată prin **Hotărârea Guvernului nr. 102/2013**, și este aliniat la **Conceptul Strategiei Energetice 2050**. Aceste documente strategice subliniază necesitatea extinderii și modernizării infrastructurii de transport al gazelor naturale pentru diversificarea surselor de aprovizionare și reducerea vulnerabilității energetice a țării, obiective care sunt direct susținute de măsurile propuse în cadrul proiectului de lege.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Proiectele de dezvoltare sunt incluse în Planul de dezvoltare al Operatorului sistemului de transport gaze naturale licențiat din republica Moldova, „Vestmoldtransgaz” S.R.L și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică din Republica Moldova. Proiectele respective sunt prevăzute în Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 și conceptul Strategiei energetice până în anul 2050, strategie care oferă repere pentru dezvoltarea sectorului energetic al Republicii Moldova, cu scopul de a asigura baza necesară creșterii economice și a bunăstării sociale.

Necesitatea elaborării și promovării proiectului de Lege este argumentată de Hotărârea Guvernului Nr. 102 din 05-02-2013 cu privire la Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, care vine să ofere repere concrete pentru dezvoltarea sectorului energetic în Republica Moldova, cu scopul de a asigura baza necesară creșterii economice și a bunăstării sociale. În sectorul gazelor naturale, infrastructura de transport din regiune se confruntă cu un proces de diversificare a căilor de tranzit și de repriorizare a acestora. Această evoluție va fi permanent evaluată și previzionată, cu scopul menținerii și consolidării alianțelor actuale și al asigurării infrastructurii de transport necesare

valorificării acestor alianțe, indiferent de schimbările care vor avea loc, precum și pentru a influența în limite rezonabile reprioritizările menționate. Noile alternative de furnizare a gazelor naturale vor fi, de asemenea, analizate și valorificate pe măsura apariției unor rezultate concrete ale proiectelor internaționale aflate în derulare sau ale celor preconizate.

Totodată, este de menționat faptul că, în scopul elaborării acestui proiect, au avut loc ședințe pe platforma Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (*proces verbal anexat*).

În cadrul ședinței a fost agreată necesitatea dezvoltării cadrului normativ de reglementare aplicabil proiectului de infrastructură a sectorului energetic, în acest sens urmează a fi desemnate autoritățile/instituțiile abilitate.

Până la întreprinderea acțiunilor de rigoare în vederea armonizării cadrului de legiferare și rezultând din necesitatea promovării în regim prioritar a proiectelor incluse în planul de dezvoltare a SRL „Vestmoldtransgaz”, părțile au convenit să promoveze proiectele de infrastructură prin declararea utilităților publice de interes național și stabilitatea derogărilor de la legislația în vigoare, conform modelului juridic aplicabil conductelor de transport a gazelor naturale pe traseul Ungheni-Chișinău (Legea nr. 105/2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău).

Este necesar de subliniat faptul că proiectele de dezvoltare menționate în această Notă, prezintă o similitudine care este aferentă declarării de utilitate publică a proiectului gazoductului Iași – Ungheni – Chișinău, unde au fost aplicate normative tehnice de construcție valabile în România, aprobat în baza Legii Nr. 105/2017 privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău.

Astfel, având în vedere importanța infrastructurii de transport al gazelor naturale ca și infrastructură energetică a țării în contextul asigurării unui sistem sigur, fiabil și decongestionat, care să răspundă tuturor provocărilor de a acoperi vârfurile de consum de gaze naturale utilizând diferite rute și surse, inclusiv gazele naturale comprimate, **s-a inițiat elaborarea acestui proiect, care are ca scop instituirea unei Comisii de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a următoarelor proiecte de dezvoltare**, la solicitarea operatorului sistemului de transport (*în continuare OST*) al gazelor naturale S.R.L. „Vestmoldtransgaz”, care sunt incluse în planurile de investiții ale OST și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică:

1. Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor naturale, pe direcția râul Prut - SMG Ungheni - PMG Todirești, ≈11 km, inclus în Planul de investiții pentru anul 2024, având ca justificare consolidarea infrastructurii de transport al gazelor naturale dinspre direcția vestică a Europei și evitarea posibilelor congestii fizice, datorită schimbării fluxurilor de aprovizionare cu gaze a Republicii Moldova;

2. Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor naturale, pe direcția Nord-Est – Sud-Est a mun. Chișinău (Centura mun. Chișinău), ≈60 km, inclus în Planul de investiții pentru anul 2024, având ca justificare consolidarea și întregirea infrastructurii de transport al gazelor naturale, pe direcția NE-SE a mun. Chișinău, și evitarea congestiilor fizice constatate în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova.

3. Construcția conductei magistrale pentru racordarea conductei branșament Cimișlia-Hîncești la conducta magistrală, prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău, ≈40 km, inclus în Planul de dezvoltare pentru anul 2028, având ca justificare consolidarea și întregirea infrastructurii de transport al gazelor naturale, **pe direcția Sud – Centru a Republicii Moldova**, și evitarea congestiilor fizice în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova;

4. **Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor naturale, pe direcția Ungheni - Bălți - Drochia, cu conectarea la conducta de aspirație a SC Drochia amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev-Cernăuți-Bogorodicieni, ≈95 km, inclus în Planul de dezvoltare pentru anul 2026, având ca justificare consolidarea și întregirea infrastructurii de transport a gazelor naturale pe direcția Nord - Sud a Republicii Moldova și evitarea congestiilor fizice în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova, luând în considerare schimbarea majoră a direcției fluxurilor de gaze naturale și cerințele noi legislative cu privire la crearea stocurilor de gaze naturale, fapt ce va crea precondiții pentru crearea unor capacități semnificative de transport.**

Aceste proiecte investiționale au ca scop, completarea și consolidarea infrastructurii de transport de gaze naturale a Republicii Moldova pentru evitarea congestiilor fizice în aprovizionarea cu gaze a consumatorilor din Republica Moldova, obiective specificate și incluse în Memorandumul de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova, din 11.12.2023.

Structura sistemului de transport gaze naturale al S.R.L. „Vestmoldtransgaz” oferă posibilitatea identificării soluțiilor, care să răspundă atât necesităților de alimentare în condiții de siguranță a diferitelor zone de consum din țară, cât și de creare a posibilităților de tranzitare a gazelor naturale prin sistemul de transport al Republicii Moldova. Pentru realizarea acestor obiective, S.R.L. „Vestmoldtrans.

Figura 3. Orto-foto-planul conductei de centură a mun. Chișinău

Conform estimărilor inițiale se propune diametrul DN 500 și presiunea PN 55 bar, cu o extensie de circa 60 km. Calendarul estimativ de dezvoltare a proiectului: Etapele de dezvoltare ale proiectului cuprind: studiul de fezabilitate, adoptarea soluție de dezvoltare, proiectarea de detaliu, obținerea autorizațiilor de construire, construirea, punerea în funcțiune și începerea operării. Se menționează faptul că soluțiile tehnice și costul proiectului de dezvoltare este proporțional cu decizia în baza căror norme de proiectare se va realiza acest proiect. Impactul proiectului de dezvoltare asupra tarifului reglementat este de aproximativ 59,06 MDL/1000 m³ sau 5,6 MDL/MWh/an, calculat în conformitate cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor aprobat prin HCA al ANRE nr. 283/2016 din 15

noiembrie 2016, reieșind din volumele/cantitățile estimate la calcularea tarifului pentru punctele de intrare de 1.800.000,0 mii m³/an sau 18.989.100,0 MWh/an.

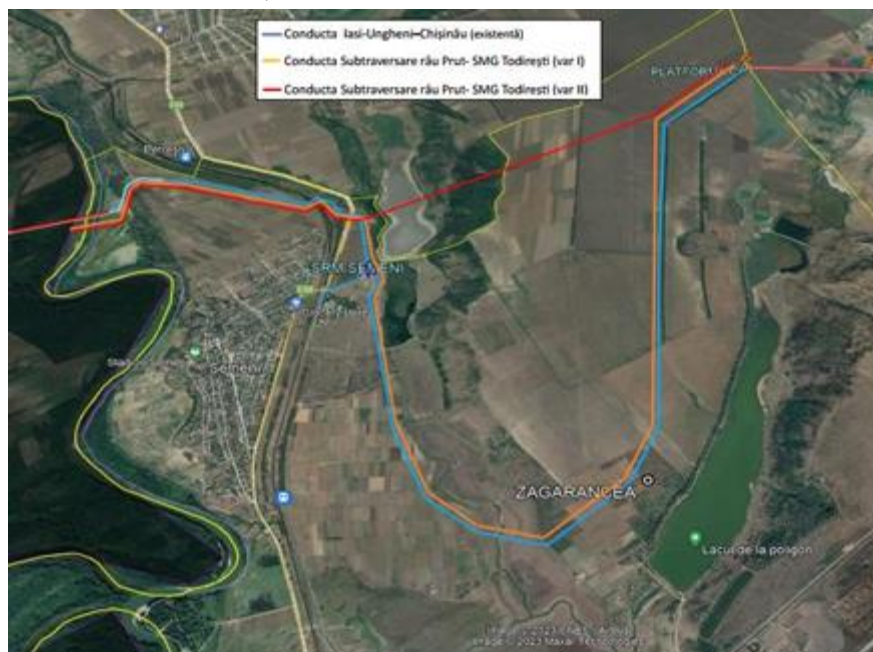
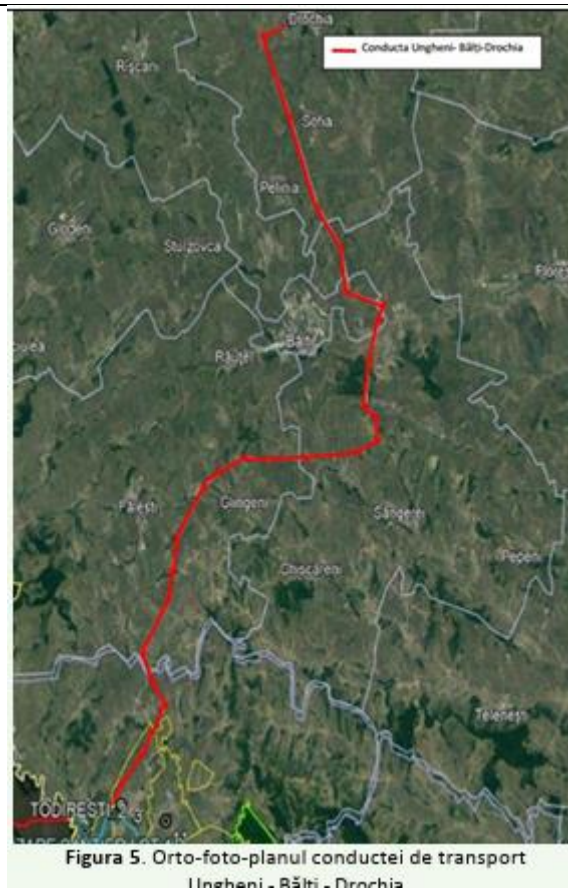

Figura 4. Orto-foto-planul conductei de transport pe direcția r. Prut – PMG Todirești

Impactul proiectului de dezvoltare asupra tarifului reglementat este de aproximativ 14,06 MDL/1000 m³ sau 1,33 MDL/MWh/an, calculat în conformitate cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor aprobat prin HCA al ANRE nr. 283/2016 din 15 noiembrie 2016, reieșind din volumele/cantitățile estimate la calcularea tarifului pentru punctele de intrare de 1.800.000,0 mii m³/an sau 18.989.100,0 MWh/an.

Consolidarea și întregirea infrastructurii de transport gaze pe direcția N-S a Republicii Moldova și evitarea congestiilor fizice în aprovizionarea cu gaze a consumatorilor din Republica Moldova având în vedere schimbarea majoră a direcției fluxurilor de gaze și cerințele noi legislative cu privire la crearea stocurilor de gaze, fapt ce va crea precondiții de crearea unor capacități semnificative de transport. Obiective: Asigurarea unei soluții alternative de aprovizionare cu gaze naturale a municipiului Bălți, precum și a regiunilor de Nord a Republicii Moldova (cantitatea maximă de consum a gazelor naturale în perioadele consumului de vârf în Republica Moldova constituie aproximativ 8,5 mln. m³/24h, dintre care regiunea de Sud 3,2 mln. m³/24h, mun. Chișinău 3,8 mln.m³/24h, regiunea de Nord 1,5 mln.m³/24h. Debitul maxim al gazoductului Tocuz – Căinari- Mereni constituie 7,2 mln. m³/24h). Utilizarea facilităților de înmagazinare a gazelor naturale în cel mai important depozit de stocare a gazelor naturale, aflat pe teritoriul Ucrainei, cu o capacitate de stocare a 31 mlrd.m³. Dezvoltarea pieței regionale a gazelor naturale și consolidarea rolului Republicii Moldova în calitate de culoar de tranzit al gazelor naturale. Interconectarea sistemului rețelelor de transport gaze naturale pe direcția România-Moldova-Ucraina, îmbunătățind astfel situația pe piață ce ține de securitatea aprovizionării cu gaze prin majorarea capacităților de transport și atragerea unor noi potențiali furnizori gaze naturale.

Suplimentar, având la bază prevederile Ghidului ACB emis de DG REGIO a fost realizat Calculul indicatorilor financiari pentru obiectivul de dezvoltare pentru 2 scenarii de proiect, analizând 2 variante tehnice: - Varianta 1 presupune construcția unei conducte de transport gaze naturale Dn 500, cu o lungime de 95 km;

- Varianta 2 presupune construcția unei conducte de transport gaze naturale Dn 600, cu o lungime de 95 km.

Consolidarea și întregirea infrastructurii de transport gaze pe direcția Sud – Centru a Republicii Moldova și evitarea congestiilor fizice în aprovizionarea cu gaze a consumatorilor din Republica Moldova.

Impactul proiectului de dezvoltare asupra tarifului reglementat este de aproximativ 43,02 MDL/1000 m³ sau 4,08 MDL/MWh/an, calculat în conformitate cu Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor aprobat prin HCA al ANRE nr. 283/2016 din 15 noiembrie 2016, reieșind din volumele/cantitățile estimate la calcularea tarifului pentru punctele de intrare de 1.800.000,0 mii m³/an sau 18.989.100,0 MWh/an.

Figura 6. Orto-foto-planul conductei branșament de transport Cimișlia-Hâncești

Ca suport de bază pentru estimarea capacităților necesare pentru realizarea proiectelor de dezvoltare a rețelei naționale de gaze naturale, stă următoarea statistică a consumului de gaze naturale:

Variația consumului de gaze pentru ultimii 5 ani se prezintă în figura de mai jos.

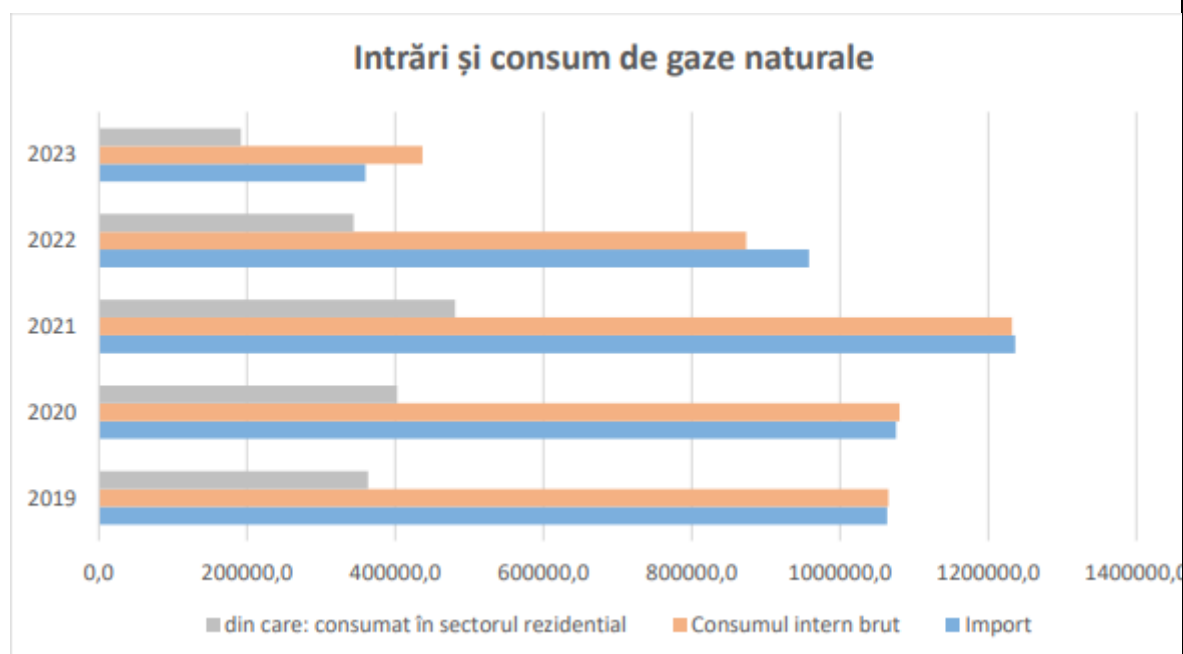

Figura 1. Intrări și consumul de gaze în Republica Moldova (mii. m³)

Notă:

Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stânga a Nistrului și a municipiului Bender.

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova

Informație de contact: Direcția statistică industriei și energiei

Sursa:

https://www.moldovagaz.md/pic/uploaded/docs/Pretul_gazelor_naturale_ro_v02_nov_2023.pdf

**Volumul de gaze naturale furnizate consumatorilor finali în anul 2023
(conform situației la 30.09.2023)**

Nr.	Serviciul furnizare gaze	Total furnizat, mii m ³	Inclusiv		Volum mediu lunar per 1 consumator, m ³ /lună	Inclusiv	
			casnici	non casnici		casnici	non casnici
1	Chișinău	204 061,5	80 889,1	123 172,4	65	26	22
2	Ialoveni	34 953,0	23 936,4	11 016,6	46	32	9
3	Bălți	23 980,4	13 712,3	10 268,2	40	23	9
4	Comrat	16 298,3	12 239,1	4 059,2	39	30	4
5	Edineț	13 517,6	8 457,1	5 060,4	42	27	6
6	Florești	14 330,8	9 047,5	5 283,3	44	29	5
7	Orhei	20 957,0	8 925,2	12 031,8	54	24	10
8	Ștefan Vodă	8 184,7	6 022,8	2 161,8	30	22	5
9	Cahul	12 103,1	8 644,9	3 458,2	42	30	4
10	Cimișlia	7 232,8	4 742,4	2 490,4	31	21	5
11	Ungheni	12 060,6	6 715,6	5 344,9	42	24	7
12	Taraclia	3 999,1	3 120,4	878,7	34	27	4
13	ANGRO	25 965,3	0,0	25 965,3	2 885 037	-	2 885 037
	TOTAL	397 644,2	186 452,9	211 191,3	83	40	22

Sursa:

https://www.moldovagaz.md/pic/uploaded/docs/Volumul_de_gaze_naturale_furnizate_ro_v02_nov_2023.pdf

Figura 3. Repartiția volumelor de gaze pe zone de consum (an de referință 2023)

Sursa:

Urmare a analizei datelor prezentate cu privire la evoluția consumului de gaze al Republicii Moldova pe categorii de consum, categorii de consumatori, zone de consum, coroborat cu prioritățile Guvernului stabilite în Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 și conceptul SEM 2050, se constată oportunitatea dezvoltării proiectelor rețelei de transport al gazelor naturale.

Conform datelor prezentate în Figura 3, se justifică din punct de vedere al aspectului tehnic și securității aprovizionării cu gaze naturale a zonei de Nord din conducta de transport al gazelor naturale Iași - Ungheni - Chișinău, dezvoltarea sistemului pe direcția Ungheni – Bălți - Drochia pentru evitarea posibilelor congestii fizice în cazul importurilor de gaze pentru Republica Moldova pe coridorul transbalcanic în regim revers, inclusiv inter-conectorul Iași-Ungheni cu conectarea la conducta magistrală Ananiev-Cernăuți-Bogorodicieni, care oferă posibilitatea alimentării cu gaze naturale printr-un sistem de transport solid, fiabil cu acces la capacități de interes spre depozitele de stocare de pe teritoriul Ucrainei și a României.

Prin consecință, vor fi reduse pierderile de gaze naturale în sistem datorită implementării tehnologiilor noi de materiale, evidență, diagnosticare, măsurare, mentenanță de prevenție.

Urmare a dezvoltării sistemului de transport intern a gazelor naturale, se oferă posibilitatea furnizorilor din Republica Moldova să acceseze noi piețe de gaze naturale, respectiv la prețuri avantajoase pentru consumatorii Republicii Moldova, fapt ce va facilita creșterea consumurilor de gaze (conform analizei evoluției prețurilor pe ani și a volumelor de gaze furnizate), în consecință dezvoltarea industriei și economiei naționale care în prezent este în proces de stagnare.

Pentru realizarea proiectelor de dezvoltare descrise, se vor utiliza următoarele surse de finanțare:

- Proprii ale „Vestmoldtransgaz” S.R.L.
- Ale Proprietarului principalelor rețele „Moldovatrangaz” S.R.L

Valoarea proiectelor de dezvoltare va fi determinată în baza studiilor de fezabilitate și Proiectelor tehnice.

Prin realizarea proiectelor de dezvoltare menționate supra, se urmărește atingerea următoarelor obiective:

- 1) Asigurarea securității energetice a Republicii Moldova;
- 2) Construirea rețelelor noi de transport gaze naturale în vederea consolidării sistemului de transport existent;
- 3) Diversificarea căilor și surselor de aprovizionare cu gaze naturale;
- 4) Transportul gazelor naturale spre Republica Moldova;
- 5) Consolidarea Republicii Moldova ca și culoar de tranzit;
- 6) Creșterea volumelor de gaze naturale transportate;
- 7) Creșterea eficienței energetice și protecția mediului prin implementarea tehnologiilor moderne;
- 8) Reducerea costurilor de mentenanță corectivă.

Mai mult, realizarea acestor proiecte va contribui la dezvoltarea și consolidarea infrastructurii de gaze naturale în Republica Moldova, fiind un factor esențial de prevenire a situațiilor critice, generate de întreruperile în aprovizionarea cu gaze naturale.

Referitor la termenii estimativi de realizare acestor proiecte de dezvoltare, se prezintă tabelul de mai jos:

Planul de dezvoltare al rețelelor de transport al „Vestmoldtransgaz” S.R.L. pentru perioada 2023-2032												
Nr	Denumirea obiectelor	UM	Cantitate	Investiții 2023-2032, mii lei, fără TVA	inclusiv pe ani:							
					2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
					Cantit.	Cantit.	Cantit.	Cantit.	Cantit.	Cantit.	Cantit.	Cantit.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A Investiții în construcții de noi rețele și noi capacități de producere												
1	Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor pe direcția NE-SE a mun. Chișinău (centură mun. Chișinău)	km	60,00	840.000,0*	-	SF PT A	C 40,0 km	C 20,0 km PF	-	-	-	-
2	Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor pe direcția râul Prut - SMG Ungheni - PMG Todirești	km	11,00	200.000,0*	-	SF PT	A C 6,0 km	C 5,0 km PF	-	-	-	-
3	Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor naturale pe direcția Ungheni - Bălți - Drochia, cu conectarea în conducta de aspirație a SC Drochia amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev-Cernăuți-Bogorodicieni	km	95	1.596.000,0*	-	-	-	SF PT A	C 30,0 km	C 35,0 km	C 30,0 km	PF
4	Construcția conductei magistrale pentru racordarea conductei branșament Gimișlia-Hîncești cu conducta magistrală, prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău	km	40,0	611.917,4	-	-	-	-	-	8,0 km	8,0 km	8,0 km

Sursa:

https://www.vmtg.md/images/PLANURI/H CA ANRE nr. 820 Plan de Dezvoltare 2023-2032_Vestmoldtransgaz.pdf

Concluzii:

Republica Moldova aspiră să devină un stat independent energetic, capabil să-și aleagă sursele de alimentare, să stabilească prețul la gaze naturale și să reducă discrepanțele dintre sistemele de transport existente, devenind o punte între rețelele de gaze naturale vestice (UE) și estice. Sectorul energetic poate deveni un veritabil motor de creștere economică.

Proiectele de dezvoltare planificate pentru perioada următoare vor consolida sistemul de transport al gazelor naturale, răspunzând tendințelor și cererilor de transport, asigurând securitatea energetică și integrarea regională. Orice scenariu de dezvoltare internă sau de import necesită o infrastructură adecvată de transport.

Pentru a îndeplini cerințele politicii energetice a Uniunii Europene, bazate pe siguranță energetică, dezvoltare durabilă și competitivitate, „Vestmoldtransgaz” S.R.L. a inclus în Planul de dezvoltare pentru 2023-2032 măsuri de creștere a potențialului rețelei de transport, asigurând interoperabilitatea cu sistemele existente și evitarea congestiilor fizice.

Planul prevede dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport gaze, îmbunătățirea eficienței și interconectarea cu sistemele din țările vecine.

Prin realizarea obiectivelor din Planul de dezvoltare pe 10 ani, S.R.L. „Vestmoldtransgaz” urmărește să devină un operator modern și integrat la nivel european, cu un sistem de management aliniat la standardele internaționale. Managementul companiei se angajează să echilibreze dependența pieței europene de resursele energetice din est, prin programe de dezvoltare a infrastructurii de transport gaze din Republica Moldova.

Proiectele de investiții vor crea noi culoare de transport, esențiale pentru valorificarea pieței interne și regionale, securizarea și liberalizarea pieței gazelor naturale.

Capacitatea S.R.L. „Vestmoldtransgaz” de a implementa aceste proiecte va asigura securitatea energetică a țării prin diversificarea surselor de aprovizionare și va atrage investiții străine, demonstrând abilitatea Republicii Moldova de a crea condiții propice pentru dezvoltare economică.

În conformitate cu documentele de pregătire a proiectului, lucrările de construcție menționate vor fi executate pe terenuri proprietate publică a unităților administrativ teritoriale și proprietate privată, fapt ce impune promovarea prezentului proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor menționate supra.

Totodată, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei

cercetări prealabile și numai în cazul în care există toate condițiile pentru expropriere, prevăzute de lege, iar conform art. 5 alin. (3) din Legea prenotată se stipulează că sunt de utilitate publică de interes național lucrările care răspund obiectivelor și interesului întregii societăți sau ale majorității ei. Astfel, luând în considerare importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și termenul de efectuare a lucrărilor de construcție a proiectelor menționate, Ministerul Energiei a elaborat prezentul proiect de Hotărâre de Guvern în scopul inițierii declarării utilității publice de interes național al acestor proiecte de dezvoltare și îl propune spre promovare.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul de lege are ca obiectiv principal construcția de rețele de transport al gazelor naturale în vederea consolidării infrastructurii energetice a Republicii Moldova. Acesta prevede realizarea unor investiții strategice pentru îmbunătățirea securității aprovizionării cu gaze naturale, reducerea congestiilor fizice și diversificarea surselor de alimentare. Noile prevederi includ extinderea rețelelor de transport, modernizarea conductelor existente și integrarea unor tehnologii avansate pentru eficiență energetică sporită.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
În analiza opțiunilor alternative, s-au avut în vedere soluții precum modernizarea exclusivă a infrastructurii existente fără extinderea rețelei, importul suplimentar de gaze prin infrastructura actuală sau dezvoltarea unor surse alternative de energie. Aceste opțiuni nu au fost adoptate din următoarele motive: - Modernizarea fără extindere nu ar fi permis reducerea congestiilor fizice în rețea și nu ar fi asigurat flexibilitatea necesară pentru schimbarea direcției fluxurilor de gaze. - Importul suplimentar prin infrastructura existentă ar fi menținut dependența de rutele tradiționale și nu ar fi oferit securitate energetică sporită. - Sursele alternative de energie necesită perioade lungi de implementare și nu oferă o soluție imediată pentru securizarea aprovizionării cu gaze. Prin urmare, proiectul actual este cea mai viabilă soluție pentru dezvoltarea unei infrastructuri de transport al gazelor naturale fiabile și sigure în Republica Moldova.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Implementarea proiectului va necesita coordonarea mai multor instituții publice, inclusiv Ministerul Energiei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și autoritățile locale. Se așteaptă o eficientizare a procesului decizional și o mai bună gestionare a resurselor energetice naționale.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul va implica investiții semnificative, finanțate din surse proprii ale operatorilor de transport, credite externe și fonduri internaționale. Costurile sunt justificate prin beneficiile pe termen lung, precum reducerea cheltuielilor de mentenanță și creșterea eficienței energetice. Evaluarea impactului financiar va fi posibilă după finalizarea studiilor de fezabilitate realizate de SRL „Vestmoldtransgaz”. Exproprierile temporare vor fi suportate de către SRL „Vestmoldtransgaz”, iar cele permanente vor fi acoperite de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Sectorul privat va beneficia de un acces îmbunătățit la rețelele de transport gaze, ceea ce va facilita dezvoltarea industriei și atragerea de noi investiții. De asemenea, extinderea infrastructurii va crea oportunități pentru companiile din domeniul construcțiilor și al tehnologiilor energetice.
4.4. Impactul social
Construcția proiectelor respective de dezvoltare reprezintă un proiect de importanță națională cu un volum amplu de lucrări și un număr mare de persoane afectate, iar existența unor impedimente precum terenurile neînregistrate în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, absența fizică în țară a proprietarilor bunurilor imobile (terenurilor) și/ sau, după caz, a titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor), ar face dificilă încheierea actelor juridice de înstrăinare/ transmitere a dreptului de folosință asupra terenurilor aflate în proprietatea acestora. Toate aceste circumstanțe, descrise mai sus, ar rezulta

Într-o activitate de expropriere de durată, iar condiționarea inițierii lucrărilor de construcție cu finalizarea procedurii de expropriere ar putea avea consecințe negative semnificative asupra securității energetice. Precizăm că, proiectul de lege nu afectează dreptul la despăgubire a proprietarilor bunurilor imobile (terenurilor) și/ sau, după caz, a titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile (terenurilor), afectați de construcția conductei, or Guvernul își asumă responsabilitatea deplină pentru o dreaptă despăgubire a daunelor aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, recoltei nestrânse, precum și pentru alte daune imputabile.

Ca finalitate, implementarea proiectelor de dezvoltare respective vor avea drept impact pozitiv modernizarea infrastructurii de transport gaze, îmbunătățirea eficienței și interconectarea cu sistemele de transport gaze naturale din țările vecine, totodată se vor crea noi culoare de transport, esențiale pentru valorificarea pieței interne și regionale, securizarea și liberalizarea pieței gazelor naturale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezentul proiect de lege nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul proiect de lege nu stabilește prevederi care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen și nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul asupra mediului este incontestabil unul pozitiv, or, reprezintă un instrument care garantează accesibilitatea informației privind amplasamentul exact al rețelelor de gaze naturale și a zonelor de protecție, pentru a evita intervențiile neautorizate de lucrări în zonele respective care pot avea impact asupra securității rețelelor și prin urmare, a mediului înconjurător. O eventuală avarie, scurgere de gaze naturale, poate cauza un impact dezastruos asupra mediului înconjurător, prin poluarea solului și a aerului. Din cauza poluării solului, scurgerile de gaze naturale pot afecta calitatea apelor de suprafață și subterane.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege respectă prevederile legislației naționale și nu intră în contradicție cu prevederile legislației UE.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul Lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13934. De asemenea, proiectul de lege va fi supus consultărilor publice și avizării de către toate părțile interesate.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție potrivit art. 36 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Proiectul va fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Proiectul nu conține prevederi noi cu impact asupra activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Prin proiectul de LEGE se propune realizarea de către Guvern a prevederilor art. 30 alin. (1), art. 74 și art. 78 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare, iar promovarea acestuia și eventuala sa aprobare nu va genera ca și consecință necesitatea amendării altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea eficientă a prevederilor proiectului, sunt necesare următoarele măsuri:

- Adoptarea cadrului normativ și instituțional – Emiterea actelor normative complementare și alinierea reglementărilor la standardele europene privind transportul și securitatea aprovizionării cu gaze naturale.
- Planificarea și aprobarea investițiilor – Stabilirea surselor de finanțare, elaborarea studiilor de fezabilitate și aprobarea proiectelor tehnice.
- Coordonarea interinstituțională – Implicarea Ministerului Energiei, ANRE, autorităților locale și operatorilor de transport pentru implementarea unitară a proiectelor.
- Implementarea măsurilor tehnice – Construirea și modernizarea infrastructurii, adoptarea tehnologiilor avansate pentru reducerea pierderilor și optimizarea fluxurilor de gaze.
- Monitorizarea și evaluarea progresului – Crearea unui mecanism de raportare și control pentru a asigura implementarea conform termenelor stabilite și obiectivelor asumate.
- Informarea și consultarea publicului – Organizarea de dezbateri și consultări publice pentru transparență și acceptare socială a proiectelor.

Prin aplicarea acestor măsuri, se va asigura o implementare eficientă și sustenabilă a proiectului, contribuind la dezvoltarea infrastructurii energetice a Republicii Moldova.

Secretar de stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN

PROCES VERBAL

al ședinței de lucru privind identificarea soluțiilor de aprobare a Normelor tehnice pentru proiectarea și execuția rețelelor de transport al gazelor naturale

02.05.2024

Ora 14.00

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale al RM,
Sala de conferințe nr. 324, et. 3

A prezidat:

DI Veaceslav ȘIPITCA, Secretar de stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Au participat:

1.	Constantin BOROSAN	Secretar de stat, Ministerul Energiei
2.	Nolina Pompărău	Direcția gaze naturale și produse combustibile
3.	Marcel Moraru	Direcția gaze naturale și produse combustibile
4.	Aurel Patrașcu	Șef, Departamentul gaze naturale și energie termică, ANRE
5.	Vasile Leu	Consultant, Secția investiții gaze naturale, ANRE
6.	Cristina Ceban	Secretar de stat (infrastructura calității, cooperare economică)
7.	Cațer Grigore	Direcția infrastructura calității și supravegherea pieței
8.	Liviu Valentin Duminică	Administrator „Vestmoldtransgaz” S.R.L. (VMTG)
9.	Iulia Negară	Director adjunct Direcție tehnică VMTG

Ordinea de zi:

1. Identificarea soluțiilor privind modul de aprobare a Normelor tehnice pentru proiectarea și execuția rețelelor de transport al gazelor naturale.

Conform ordinii de zi la pct. 1:

DI Veaceslav ȘIPITCA, a prezentat succint situația de fapt, menționând faptul că Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) este organul central de specialitate care conform prevederilor art. 10 din Legea 721/1996 privind calitatea în construcții, elaborează documentele normative în construcții, prin intermediul comitetelor tehnice specializate.

Însă, având în vedere că în domeniul gazoductelor magistrale includ domeniul securității industriale și domeniul politicilor și securității energetice, la elaborarea normativelor tehnice urmează să participe inclusiv MDED și MEn.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) este autoritatea competentă, responsabilă de elaborarea și promovarea la nivel de stat a politicii în domeniul securității industriale, iar gazoductele magistrale, conform Legii nr. 151/2022 se atribuie la categoria obiectelor industriale periculoase.

Ministerul Energiei (ME) este organul central responsabil de politica energetică a statului și atribuțiile acestuia pe subiectul nominalizat sunt reglementate de Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale.

Elaborarea normative tehnice se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind modul de elaborare a documentelor normative în construcții R.01.03:2018, aprobat și pus în aplicare prin ordinul Ministrului economiei și infrastructurii nr. 591 din 13 decembrie 2018.

Totodată, DI Secretar de Stat Veaceslav ȘIPITCA, a informat că în planul tematic de elaborare a documentelor normative pentru anul 2024 nu este prevăzută elaborarea și promovarea unui

normativ în construcții național în sectorul rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv nu au identificate și planificate resurse financiare în acest scop.

Urmare a discuțiilor din cadrul ședinței de lucru s-au desprins următoarele soluții:

1. Transmiterea Normelor tehnice spre aprobare către Comitetul tehnic ramural (aprobare valabilă pentru toată infrastructura de transport gaze din Republica Moldova).

Pentru transmiterea spre aprobare se va anexa Declarația de autor al proiectului de document normativ din partea VMTG și se va obține acceptul de la Autorul proiectului din România pentru utilizarea acestuia ca referință pentru elaborarea unui normativ național în RM.

Suplimentar se va anexa Nota de fundamentare cu argumentările de rigoare pentru toate modificările propuse inclusiv aspecte tehnice și securitate antiincendiară, analiză riscuri, studiu de impact, întocmirea tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația UE.

Normativul va fi valabil pentru toată infrastructura de transport al gazelor din RM, atât pentru dezvoltări noi, reparații capitale, modernizări, reconstrucții, cât și pentru infrastructuri existente în cazul în care se prezintă examinările tehnice ale rețelelor existente și expertizele acestora permit schimbarea distanțelor de siguranță.

Termen estimativ minimal (6 luni):

- prezentare spre examinare în Comitetul tehnic: **3 luni** pentru întocmire documente și realizare analize tehnice (implică costuri substanțiale pentru realizarea analizelor tehnice solicitate). Termenul respectiv este asumat de către autor;
- aprobare de către Comitetul tehnic: minim **3 luni** de la data prezentării documentelor nominalizate. Termenul poate varia în dependență de rezultatele consultărilor publice și conlucrării autorului cu Comitetele tehnice.

2. Transmiterea Normelor tehnice spre aprobare către Comitetul tehnic ramural (aprobare valabilă doar pentru dezvoltări noi, reparații capitale, modernizări, reconstrucții).

Pentru transmiterea spre aprobare se va anexa Declarația de autor al proiectului de document normativ din partea VMTG și se va obține acceptul de la Autorul proiectului din România pentru utilizarea acestuia ca referință pentru elaborarea unui normativ național în RM.

Suplimentar se va anexa Nota de fundamentare cu argumentările de rigoare pentru toate modificările propuse inclusiv aspecte tehnice și securitate antiincendiară, analiză riscuri, studiu de impact, întocmirea tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația UE.

Normativul va fi valabil doar pentru dezvoltări noi, reparații capitale, modernizări, reconstrucții a infrastructurii de transport al gazelor din RM.

Termen estimativ minimal (4,5 luni):

- prezentare spre examinare în Comitetul tehnic: **1,5 luni** pentru întocmire documente și realizare analize tehnice (implică costuri pentru realizarea analizelor tehnice solicitate). Termenul respectiv este asumat de către autor;
- aprobare de către comitetul tehnic: **3 luni** de la data prezentării documentelor nominalizate. Termenul poate varia în dependență de rezultatele consultărilor publice și conlucrării autorului cu Comitetele tehnice.

3. Transmiterea Normelor tehnice (valabile în România) spre aprobare către cele 3 ministere: Ministerul Energiei, Ministerul Economiei și Digitalizării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Pentru transmiterea spre aprobare se va anexa Declarația de autor al proiectului de document normativ din partea VMTG și se va obține acceptul de la Autorul proiectului din România pentru utilizarea acestuia ca referință pentru elaborarea unui normativ național în RM.

Suplimentar se va anexa Nota de fundamentare pentru proiectele de dezvoltare nominalizate:

1. Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor pe direcția NE-SE a mun. Chișinău (centură mun. Chișinău);
2. Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor pe direcția râul Prut - SMG Ungheni - PMG Todirești;
3. Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor naturale pe direcția Ungheni - Bălți- Drochia, cu conectarea în conducta de aspirație a SC Drochia amplasată pe rețeaua de transport al gazelor naturale Ananiev-Cernăuți-Bogorodicieni;
4. Construcția conductei magistrale pentru racordarea conductei branșament Cimișlia-Hîncești cu conducta magistrală, prevăzută pentru inelarea mun. Chișinău.

Normativul va avea aplicabilitate doar pentru dezvoltările nominalizate și se va aproba prin Ordin interministerial.

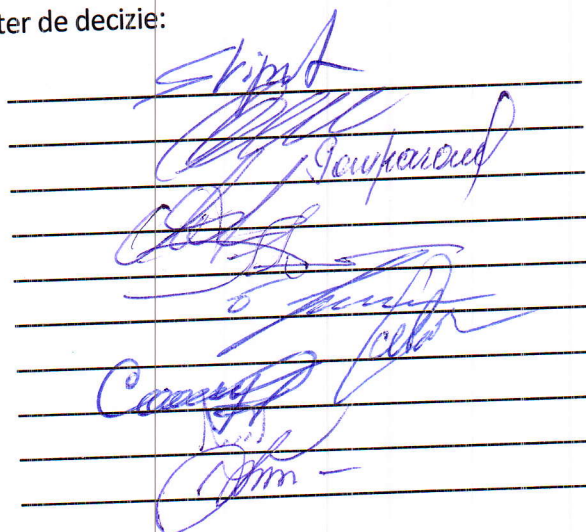
Termen estimativ minimal (3 luni):

- prezentare spre examinare către cele 3 ministere inclusiv comitetele tehnice specializate: **1 lună** pentru întocmire documente și obținere acorduri autor de proiect (implică costuri pentru obținere acorduri). Termenul respectiv este asumat de către autor;
- aprobare de către ministerele responsabile: **2 luni** de la data prezentării documentelor nominalizate. Termenul poate varia în dependență de rezultatele consultărilor publice și conlucrării autorului cu Comitetele tehnice.

Suplimentar VMTG va prezenta propuneri MIDR și MEN privind lista normativelor ce urmează a fi incluse în planul tematic al MIDR pentru elaborare în anul 2025.

Au luat act cu privire la informațiile cu caracter de decizie:

1. Veaceslav Șipitca
2. Constantin Borosan
3. Nolina Pompărău
4. Marcel Moraru
5. Aurel Patrașcu
6. Vasile Leu
7. Cristina Ceban
8. Cațer Grigore
9. Liviu Valentin Duminică
10. Iulia Negară

Nr. 07-682 din 20 martie 2025

Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

CERERE

privind aprobarea proiectului de lege

privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a 4 conducte de transport al gazelor naturale, pe direcțiile: râul Prut-SMG Ungheni-PMG Todirești, Centura mun. Chișinău, Cimișlia-Hâncești și Ungheni-Bălți-Drochia

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectului de lege privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de construcție a 4 conducte de transport al gazelor naturale, pe direcțiile: râul Prut-SMG Ungheni-PMG Todirești, Centura mun. Chișinău, Cimișlia-Hâncești și Ungheni-Bălți-Drochia
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Energiei.
3.	Justificarea depunerii cererii	Consolidarea și întregirea infrastructurii de transport a gazelor naturale pe direcția Nord - Sud a Republicii Moldova și evitarea congestiilor fizice în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova, luând în considerare schimbarea majoră a direcției fluxurilor de gaze naturale și cerințele noi legislative cu privire la crearea stocurilor de gaze naturale, fapt ce va crea precondiții pentru crearea unor capacități semnificative de transport. Proiectul menționat este elaborat în conformitate cu prevederile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 și ale Regulamentului privind modul de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice a obiectului exproprierii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 660/2006.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte	Strategia Energetică a Republicii Moldova până în 2030, H.G. 102/2013, OS nr. 1

	<i>documente de planificare sectoriale)</i>	
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare/expertizare este necesară	1. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; 2. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; 3. Ministerul Finanțelor; 4. Ministerul Mediului (inclusiv Agenția de Mediu, Agenția „Moldsilva”); 5. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (inclusiv Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare); 6. Ministerul Culturii; 7. Consiliul Concurenței; 8. Agenția Proprietății Publice; 9. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; 10. Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru; 11. Agenția Servicii Publice; 12. Congresul Autorităților Locale din Moldova; 13. Ministerul Justiției; 14. Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului;
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare.
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Diana Leahu, consultant principal, Direcția gaze naturtale și produse combustibile, e-mail: diana.leahu@energie.gov.md
8.	Anexe	- Proiectul Legii; - Nota de fundamentare; - Procesul Verbal

Secretar de stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN

Ex: Diana LEAHU, e-mail: diana.leahu@energie.gov.md